

Iwona Szymańska

Wizytator ds. ewaluacji Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty

Refleksje z wyjazdu studyjnego do Halle – 05 - 12.06.2011r.

Data	Realizowany program	Uwagi i spostrzeżenia
06.06.2011r. poniedziałek	Niemiecki System Edukacji na przykładzie Saksonii – Anhalt. Rozwój jakości edukacji na poziomie krajowym i państwowym. Nowy model poprawy jakości w szkołach. Model połączenia ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej.	Na wstępie wizyty studyjnej mieliśmy możliwość poznania i porównania specyfiki systemu oświaty w Saksonii i w Polsce. Można w nim odnaleźć wiele ciekawych rozwiązań. Szczególnie cennym wydaje się elastyczność pierwszego etapu kształcenia, która w zależności od predyspozycji dziecka trwa 3 lub 4 lata. Również w drugim etapie kształcenia, uczeń może przejść ze szkoły II stopnia do gimnazjum – decydują osiągnięte wyniki i rodzice ucznia. Zaskoczeniem było dla mnie funkcjonowanie „nieobowiązkowego przygotowania przedszkolnego”, które sprawia, że do Grundschule trafiają dzieci o bardzo zróżnicowanym poziomie. Zmiany, które wystąpiły w niemieckiej oświacie (w związku z wynikami PISA po 2000r.) są porównywalne ze zmianami w Polsce – wprowadzenie standardów mających na celu rozwój kompetencji ucznia w zakresie umiejętności czy wdrożenie systemu badania kompetencji. Ważnym momentem poniedziałkowego programu było wystąpienie eksperta od SEIS, który przybliżył nam proces ewaluacji wewnętrznej w szkole. Bardzo cennym rozwiązaniem jest pomoc udzielana placówkom ze strony instytucji wspomagających - możliwość skorzystania z przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej przez „zewnętrzną” instytucję, która również opracowuje wyniki i w formie raportu przekazuje je szkole.
07.06.2011r. wtorek	Wizyta w Instytucie ds. Jakości oraz Kształcenia Nauczycieli „LISA”. Zasady i praktyka zewnętrzna ewaluacji szkół w Saksonii – Anhalt. Wprowadzenie nowego systemu kwalifikacji dyrektorów szkół. Zarządzanie jakością w szkołach zawodowych.	Tego dnia poznaliśmy procedurę przeprowadzania ewaluacji zewnętrznej. Zaskoczeniem jest wieloetapowość tego procesu, który obejmuje: wizytę w szkole, inspekcję szkoły, scentralizowane badanie osiągnięć uczniów poprzez testy i sprawdziany, ankietowanie nauczycieli, uczniów i rodziców. Ewaluacji podlegają obszary: osiągnięcia uczniów, nauczanie i warunki uczenia się, profesjonalizm nauczycieli, zarządzanie szkołą, organizacja pracy w szkole oraz atmosfera i kultura w placówce. Kolejnym ciekawym rozwiązaniem, godnym przemyślenia, jest sposób

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III
Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

		<p>obserwacji lekcji, który trwa 20 minut i jest przeprowadzany przez zespół kilku ewaluatorów, którzy wchodzi do wszystkich oddziałów – w podsumowaniu dokonuje się zmiany metody jakościowej na ilościową, która w przejrzysty sposób porządkuje i prezentuje uzyskane wyniki. Wizyta w szkole składa się z kilku etapów. Zbieranie danych trwa od 2 do 4 dni, w ciągu 14 dni od rozpoczęcia wizyty ewaluatorzy przekazują raport szkole, by mogła wyrazić swoją opinię na temat zebranego materiału. Następnym krokiem jest prezentacja już właściwego raportu w placówce – podobnie jak w Polsce nie zawiera on zaleceń i rekomendacji. Dzięki kolejnemu prelegentowi tego dnia mogliśmy poznać główne założenia wprowadzanego systemu rozwoju kadry kierowniczej. W mojej opinii jest to słuszne rozwiązanie, gdyż podniesienie jakości nauczania odbywa się w dużej mierze poprzez zapewnienie efektywnego zarządzania. Tego dnia zostaliśmy również zaznajomieni z rolą inspektoratu ewaluacji zewnętrznej w Saksonii. Bardzo cennym rozwiązaniem jest wsparcie ze strony nadzoru pedagogicznego, które otrzymuje szkoła w przypadku uzyskania słabych wyników – wytyczane są cele i kierunki dalszego rozwoju, a jednocześnie w dalszej perspektywie monitoruje się ich realizację. Godnym naśladowania jest fakt, że wyniki ewaluacji zewnętrznej są przekazywane tylko szkołom – nie są upubliczniane.</p>
8.06.2011r. czwartek	Konferencja w „LISA” i wizyta w gimnazjum Lansberg.	<p>Kolejnego dnia mieliśmy okazję odwiedzenia gimnazjum w Lansberg, która dała możliwość skonfrontowania warunków pracy niemieckiej i polskiej szkoły, która w niczym nie odbiega do swojej niemieckiej partnerki. Ciekawym rozwiązaniem w niemieckim systemie egzaminów maturalnych jest możliwość pisania pracy przez maturzystę, związanej z zainteresowaniami ucznia, w ramach przedmiotu dodatkowego. Zaskoczeniem było podejście szkoły do otrzymanego raportu ewaluacji zewnętrznej, która miała miejsce w placówce w 2007r., gdyż nie wpłynął on na podniesienie jakości pracy szkoły i w zasadzie nie zainspirował do zmiany.</p>
9.06.2011r. piątek	Wizyta studyjna na Uniwersytecie w Lipsku.	<p>Dzięki wizycie na Lipskim Uniwersytecie mieliśmy okazję poznania systemu oświaty w kolejnym landzie, który jest zbliżony do systemu w Saksonii – Anhalt. Najcenniejsze informacje uzyskane tego dnia dotyczyły systemu ewaluacji zewnętrznej: *ewaluatorem może zostać nauczyciel, który ukończył</p>

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III
Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

		<p>roczne szkolenie,</p> <p>*każdy ewaluator przeprowadza 16 ewaluacji w ciągu roku,</p> <p>*proces ewaluacji rozpoczął się w 2004r. od dwuletniego pilotażu, który umożliwił przetestowanie i doprecyzowanie narzędzi badawczych,</p> <p>*w 2007r. rozpoczął się proces obowiązkowej ewaluacji i przewiduje się, że do roku 2012 wszystkie szkoły zostaną przeewaluowane,</p> <p>*metody badawcze to: wywiady (z dyrektorem, nauczycielami, rodzicami, uczniami), ankietowanie, obserwacje lekcji, analiza dokumentacji,</p> <p>*raport z ewaluacji ilustruje spełnienie wymagań kolorami (niskie spełnienie kryterium – kolor czerwony oznacza konieczność bardzo pilnego podjęcia środków zaradczych),</p> <p>*informacje uzyskane w wywiadach (trwają ok. 1,5 godz.) zestawiane są w kolumnach – mocne, słabe strony w opinii rodziców, nauczycieli i uczniów,</p> <p>*wyniki/raport przekazywane są tylko szkole, która jest zobowiązana do wyznaczenia celów dalszego rozwoju i przekazania ich jednostce nadzoru pedagogicznego,</p> <p>*godna naśladowictwa jest czytelna struktura raportu oraz konieczność wytyczenia strategii działania zmierzającej do podniesienia jakości pracy.</p>
10.06.2011r. piątek	Wizyta w Fundacji France i w szkole podstawowej Montessori. Panel dyskusyjny i podsumowanie wizyty.	Bardzo interesującą wycieczką edukacyjną okazała się wizyta w szkole podstawowej prowadzonej metodą Montessori - prostota pomocy dydaktycznych, które prowadzą dziecko w procesie uczenia się oraz rola nauczyciela, który: „w procesie nauczania nie jest w centrum – jest tłem” była zaskoczeniem.

Wysoko oceniam przygotowanie organizacyjne i merytoryczne wizyty studyjnej w Niemczech. Zaplanowane i zrealizowane treści programowe skłoniły do refleksji nad polskim systemem ewaluacji oraz nad zmianami, jakie zaszły w ostatnich latach. Program był przemyślany, logicznie uporządkowany i umożliwiał konfrontację uzyskiwanych informacji z realiami pracy szkoły. Pozwalał na poznanie niemieckiego systemu oświaty, w tym instytucji wspomagających oraz systemu ewaluacji zewnętrznej, która zawiera bardzo cenne rozwiązania, które w mojej opinii godne są rozważenia. Zaliczam do nich:

*nieupublicznianie raportu – to szkoła decyduje o tym, czy chce go zaprezentować,

*przeprowadzanie obserwacji lekcji we wszystkich oddziałach i przedstawianie jej wyników w formie graficznego zestawienia (metoda ilościowa),

*czytelną strukturę raportu, która za pomocą skali barw prezentuje uzyskane wyniki,

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III
 Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

- *interesującą formę zestawienia informacji pochodzącej z przeprowadzanych wywiadów, które prezentowane są w formie tabelarycznej i zawierają mocne i słabe strony w opinii nauczycieli, uczniów i rodziców,
- *konieczność wytyczenia przez szkołę dalszej strategii działania zmierzającej do podniesienia jakości pracy, co skłania placówkę do rozważenia uzyskanych wyników z procesu ewaluacji oraz sprzyja braniu większej odpowiedzialności za własny rozwój,
- *wsparcie merytoryczne ze strony nadzoru pedagogicznego w przypadku uzyskania słabych wyników,
- *możliwość skorzystania przy dokonywaniu ewaluacji wewnętrznej z usług zewnętrznej instytucji, która przeprowadza badania, opracowuje wyniki i przygotowuje raport,
- *przywiązywanie dużej wagi do kształcenia i podnoszenia kompetencji zawodowych kadry kierowniczej,
- *analizę raportu z ewaluacji zewnętrznej dokonywaną przez szkołę i jednostkę nadzoru – wspólnie określa się dalsze cele, tak aby dawały one impuls do rozwoju,
- *wspieranie szkoły przez jednostkę nadzoru pedagogicznego w realizacji ustalonych celów,
- *wprowadzenie obowiązku (od 2009r. w Saksonii) stwarzania, zatwierdzania i realizowania programu szkoły, którego elementami są: analiza stanu obecnego, określenie celów, formułowanie programu szkoły, planowanie działań, realizacja priorytetów, ewaluacja według priorytetów i dalsze pisanie programu szkoły ukierunkowanego na podniesienie jakości pracy.

Iwona Szymańska